

CRYNODEB

**DYRANIADAU
DIGARTREFEDD: YR HYN
Y GALLWN EI DDYSGU
GAN DENANTIAID**

CHWEFROR 2024
WWW.TPAS.CYMRU

AM YR YMCHWIL YMA

Lansiodd Llywodraeth Cymru eu papur gwyn ar ddod â digartrefedd i ben yng Nghymru. Edrychodd yr ymgynghoriad ar ddiwygio'r ddeddfwriaeth ddigartrefedd graidd bresennol a rôl gwasanaeth cyhoeddus Cymru o ran atal digartrefedd. Er mwyn sicrhau bod profiadau tenantiaid yn cael eu clywed a'u cynrychioli i Lywodraeth Cymru, fe wnaethom lansio'r arolwg hwn.

DULLIAU YMCHWIL

- Roedd arolwg yn fyw am wythnos ym mis Ionawr. Er gwaethaf y terfyn amser, cyrhaeddodd boblogaeth tenantiaid amrywiol.
- Fe wnaethon ni ddsbarthu Pwls Tenantiaid trwy lwyfan arolwg ar-lein QuestionPro.
- Gofynnodd TPAS Cymru 22 cwestiwn i aelodau cronfa ddata Pwls ac aelodau'r cyhoedd.
- Fe wnaethom ddefnyddio amrywiaeth o lwyfannau cyfryngau cymdeithasol i gynyddu effaith

TROSOLWG AROLWG

- 662 o ymatebion gan denantiaid tai cymdeithasol ar draws 22 ardal awdurdod lleol yng Nghymru
- Ymateb uchaf gan RhCT a'r isaf gan Sir Fynwy

TROSOLWG DEMOGRAFFEG

- Cynrychiolydd o bob grŵp oedran, gyda chynnydd bach yn nifer yr ymatebwyr dros 60 oed.
- Cynrychiolaeth uchaf ymhlith unigolion b/Byddar neu anabl
- Amlygodd y sylwadau grwpiau eraill a dangynrychiolir, gan gynnwys y Gymraeg, Niwrorywiol a rhiant/amddifad.

CANFYDDIADAU ALLWEDDOL

- 1. Hygyrchedd i bawb: Y gred gyffredinol yw y dylai tai cymdeithasol fod yn hygyrch i bawb, waeth beth fo'u hincwm neu gefndir, gan fod tai yn cael eu hystyried yn anghenraid dynol sylfaenol.
- 2. Dyranriad yn Seiliedig ar Angen: Dylid rhoi blaenoriaeth ar gyfer tai cymdeithasol i'r rhai sy'n ddigartref, sydd â phroblemau meddygol, neu'n byw mewn amodau anaddas. Ni ddylid ystyried bod un o'r rhain yn bwysicach na'r llall.
- 3. Ystyriaeth Arbennig ar gyfer Grwpiau Penodol: Cydnabyddir anghenion amrywiol grwpiau amrywiol, megis teuluoedd, rhieni sengl, pobl sy'n profi trais domestig, cyn-aelodau o'r lluoedd arfog, gyda galwadau am gymorth ac asesiad wedi'i deilwra sy'n addas i'r diben ac sy'n ystyried unigoliaeth.

DILEU O RHESTRAU AROS TAI

Roedd mwyafrif yr ymatebwyr, yn enwedig y rhai o gefndiroedd ethnig amrywiol, yn anghytuno â thynnu unigolion oddi ar y rhestrau aros am dai os nad oedd awdurdodau lleol yn ystyried bod ganddynt angen tai ar unwaith.

Roedd y themâu yn yr adran hon yn tanlinellu pwysigrwydd tegwch, tryloywder, a hyblygrwydd mewn penderfyniadau dyrannu tai, gyda ffocws ar ddiwallu anghenion pobl agored i niwed.

DAD-FLAENORIAETHU'R RHAI SY'N TRIN Y SYSTEM

Roedd mwyafrif helaeth (86%) yr ymatebwyr o blaid dad-flaenoriaethu unigolion sy'n trin y system tai cymdeithasol, er bod y cytundeb yn amrywio ymhlith demograffeg, gyda deiliaid tai cymdeithasol iau, mwy newydd, a grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol yn dangos cytundeb ychydig yn is. Yn nodedig, dim ond 46% o'r rhai a nododd eu bod yn DDU Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig a gytunodd, gan ffafrio dull fesul achos oherwydd yr anhawster i brofi triniaeth.

BODLONRWYDD GYDA THAI CYMDEITHASOL WRTH SYMUD I MEWN

Roedd y mwyafrif (67%) o ymatebwyr yn fodlon ar safon dda a diogel eu tai cymdeithasol wrth symud i mewn, er bod lefelau bodlonrwydd yn amrywio ymhlith demograffeg. Dywedodd ymatebwyr iau a'r rhai o grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol eu bod yn llai bodlon, tra bod unigolion hŷn a'r rhai â llai o ddeiliadaeth mewn tai cymdeithasol yn fwy bodlon. O ran mynd i'r afael â materion gyda'u landlord neu gymdeithas tai, dywedodd dros hanner (52%) eu bod yn gallu codi pryderon, ond ni chafodd pob mater ei ddatrys yn foddhaol. Roedd y rhai â llai na dwy flynedd o ddeiliadaeth yn ei chael yn haws i gael sylw i'w problemau, gyda chyfran nodedig o ymatebwyr o grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol a'r rhai a nododd eu bod yn Ddu, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig yn dweud eu bod wedi datrys eu pryderon yn llwyddiannus.

SARAH RHODES DIRPRWY GYFARWYDDWR, POLISI TAI, LLYWODRAETH CYMRU

“Diolch am yr ymateb aruthrol gan denantiaid a gymerodd yr amser i roi eu barn ar sut rydym yn trawsnewid ein hagwedd at ddigartrefedd yng Nghymru. Mae tenantiaid wedi rhannu eu barn a'u profiadau bywyd go iawn mewn perthynas â sut maent yn cael mynediad i dai cymdeithasol ac yn byw ynddynt, gan roi cipolwg pwysig i Lywodraeth Cymru ar effaith cael tai hygyrch o ansawdd da. Mae hwn yn llais hollbwysig y byddwn yn parhau i wrando arno, i helpu i lywio a siapio ein datblygiad polisi i gefnogi ein huchelgais hirdymor o Rhoi Terfyn ar Ddigartrefedd yng Nghymru’.

CAMAU NESAF

Mae tenantiaid wedi rhoi o'u hamser i ni roi eu barn yn yr arolwg hwn.

Mae eu lleisiau yn bwysig ac yn haeddu eich ystyriaeth a'ch gweithrediad.

1) Bydd pob tenant a gwblhaodd yr arolwg ac a ddewisodd dderbyn copi o'r adroddiad yn cael copi cyn ei gyhoeddi.

2) Rydym wedi anfon yr adroddiad hwn at y rhai sy'n gwneud penderfyniadau allweddol ar draws y sector tai gan gynnwys Llywodraeth Cymru, Aelodau'r Senedd (sydd â diddordeb mewn tai), Prif Weithredwyr Tai a Phenaethiaid Gwasanaeth yn gofyn iddynt ystyried a gweithredu.

3) Bydd TPAS Cymru yn chwilio am gyfleoedd i gyflwyno a thrafod y canfyddiadau gyda'r sector a'r cyfryngau i sicrhau bod rhanddeiliaid yn amsugno'r adroddiad ac yn gweithredu arno.

4) Yn ogystal, yn seiliedig ar adroddiadau eraill TPAS Cymru, mae'n debygol y byddwn yn gofyn i ni eu cyflwyno i grwpiau tenantiaid a thimau staff ledled Cymru. I ofyn am sesiwn, cysylltwch ag enquiries@tpas.cymru

Mae gennym ddiddordeb mawr mewn gwybod eich barn am yr adroddiad hwn ac yn enwedig pa gamau a gymerwyd gennych o ganlyniad.